

Åtvidabergs
kommun

Riktlinjer - stöd och service till vissa funktionshindrade

Åtvidabergs kommun

Ärendenummer: KS 2023/270 1.3.1

Antagen: Kommunstyrelsen § 136, 2023-09-06 och Sociala myndighetsnämnden § 147, 2023-12-14

Reviderad:-

Dokumentansvarig förvaltning: Vård- och omsorgsförvaltningen

Dokumentet gäller för: Vård- och omsorgsförvaltningen

Dokumentet gäller till och med: 2026-12-31

Innehåll

Inledning	3
Utgångspunkter för myndighetsutövning	3
Personkrets	5
Personkrets 1	5
Personkrets 2	5
Personkrets 3	5
Personkretsbedömning av barn	6
Personlig assistans	6
Grundläggande behov	6
Grundläggande behov överstigande 20 timmar per vecka	7
Åldersgräns för personlig assistans	7
Föräldrar med funktionsnedsättning	7
Barn med funktionsnedsättning	7
Behov av personlig assistans vid gemensamt hushåll	8
Behov av mer än en personlig assistent	8
Personlig assistans och daglig verksamhet	8
Personlig assistans och korttidsvistelse	8
Personlig assistans och ledsagning	8
Personlig assistans och sjukhusvistelse	8
Personlig assistans och korttidstillsyn	8
Tillfällig utökning av personlig assistans	9
Val av assistansanordnare	9
Ersättning för merkostnader vid ordinarie assistents sjukdom	9
Ledsagarservice	10
Biträde av kontaktperson	10
Avlösarservice i hemmet	10
Korttidsvistelse utanför det egna hemmet	11
Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov ..	11
Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet	11
Bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna	12
Gruppboendestad	13
Serviceboendestad	13
Särskilt anpassad bostad	13
Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar arbete och inte utbildar sig	13
Vid erbjudande om insats	14
När behov inte kan tillgodoses inom kommunens egen regi	14
Individuell plan enligt LSS	14
Förhandsbesked enligt 16 § LSS	14

Begreppsdefinition

<i>Individ</i> -	Person som får, eller som är föremål för en utredning om att få, individuellt behovsprövade insatser från socialtjänsten.
<i>Insats</i> -	Insats är ett utformat stöd, anpassat efter individens behov och kan exempelvis vara personlig assistans, gruppboendestad och daglig verksamhet.
<i>Utförare</i> -	Den verksamhet som utför insatsen.
<i>Legal företrädare</i> -	Individens företrädare såsom vårdnadshavare, god man/förvaltare eller den som individen har gett fullmakt till.
<i>Funktionsnedsättning</i> -	Är en beskrivning av nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara bestående eller av övergående natur. En funktionsnedsättning är alltså kopplad till en person och behöver inte innebära ett hinder för delaktighet.

Inledning

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt individer som inte själva kan tillgodose sin livsföring eller få behovet tillgodosett på annat sätt. LSS är en rättighetslag som ska garantera att barn, ungdomar och vuxna med omfattande och varaktiga funktionshinder ges goda levnadsvillkor. Syftet med lagen och insatserna är att individer som omfattas av lagen uppnår jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet.

LSS är ett komplement till andra lagar och innebär inte någon inskränkning i de rättigheter som andra lagar ger såsom Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen. LSS ger rätt till tio insatser för särskilt stöd och särskild service som individer kan behöva utöver det som de kan få genom annan lagstiftning. Regionen ansvarar för råd och stöd.

Individ med funktionsnedsättning eller individens legala företrädare kan begära insatser enligt LSS hos kommunen om individen behöver stöd i sin dagliga livsföring. Rätten till insatser måste prövas enligt 7 § LSS. Vid bedömning av sökt insats sker alltid en individuell prövning utifrån individens situation och behov. Vid behovsbedömning ska också en jämförelse göras med den livsföring som kan anses genomsnittlig för individer i samma ålder som inte har en funktionsnedsättning.

Riktlinjerna ska vara vägledande för både bedömning och verkställighet i vad som anses vara goda levnadsvillkor och ange en ambitionsnivå för insatser till individer med funktionsnedsättning. Riktlinjerna ska även bidra till att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar och säkerställa att individer som omfattas av lagen behandlas lika.

Riktlinjerna kan dock aldrig ersätta den individuella prövningen utifrån individens behov eller begränsa individens rättigheter som anges i LSS. Ytterst är det alltid individens behov av stöd och hjälp som är avgörande vid beslut om insats. Det innebär att den individuella prövningen kan medföra avvikelser från riktlinjerna och att omfattningen av den insats som beviljas både är större eller mindre än vad som beskrivs i riktlinjerna.

Utgångspunkter för myndighetsutövning

Goda levnadsvillkor

Målet med beviljade insatser är att individen ska uppnå goda levnadsvillkor, vilket innebär att individen får möjlighet att leva som andra i jämförbar ålder utan funktionsnedsättning. För att avgöra vilka insatser som kan vara aktuella måste hänsyn tas till individens totala livssituation.

IBIC – Individens behov i centrum

IBIC är ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt med strukturerad dokumentation av behov, resurser, mål och resultat både i myndighetsutövningen och verkställigheten. Syftet är att individens stöd ska utgå från de individuella behoven och målen. Modellen används för att beskriva och dokumentera behov i livsföringen inom nio livsområden samt *känsla av trygghet* och *personligt stöd från person som vårdar och stödjer en närstående*. De nio livsområdena är;

- Hemliv
- Personlig vård
- Kommunikation
- Förflyttning
- Mellanmänniska interaktioner och relationer
- Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

- Lärande och att tillämpa kunskap
- Allmänna uppgifter och krav
- Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv

IBIC-processen stödjer processtegen utreda, utforma uppdrag, genomföra uppdrag och följa upp. Behovsbedömningen identifierar individens behov inom de olika livsområdena och vilka livsområden som är aktuella i frågeställningen i ansökan. Utifrån dessa livsområden utreds behov av LSS-insatser.

Barnperspektiv

När en insats rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Vad som är barnets bästa får bedömas i varje enskild situation och för det individuella barnet. Principen om barnets bästa måste ses som ett tillvägagångssätt i varje beslutsprocess där barn är berörda. Varje beslut som rör ett eller flera barn bör innehålla en motivering där det bland annat bör framgå vilka aspekter som ansetts vara relevanta i bedömningen av barnets bästa.

Genomförandeplan

Syftet med genomförandeplanen är att skapa en tydlig struktur för genomförandet och uppföljningen av en beslutad insats. Genom planen tydliggörs både för individen och för personalen som ska utföra insatsen, vad som ska göras, vem som ska göra vad, när och hur. Individen är delaktig i upprättandet av sin genomförandeplan, vilken beskriver mål och delmål och hur insatsen ska utföras för att nå målen.

Samordnad individuell plan (SIP)

SIP ska upprättas tillsammans med individ om insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård behöver samordnas. Syftet med en SIP är att identifiera vilka behov individen har och vem som ansvarar för att tillse att individens behov tillgodoses.

Uppföljning

Uppföljning av individens behov, resurser, mål och utvärdering av resultat sker regelbundet och vid behov och görs av både ansvarig handläggare och utförande enhet. Uppföljning av insatser ska följas upp en gång per år samt vid förändrade behov. Vid förändrade behov ska en ny behovsbedömning ske. LSS beslut är förenat med ett omprövningsförbehåll att socialnämnden kan ompröva ett gynnande beslut vid förändrade förhållande och behov.

Rätten till insatser enligt 7 § LSS

Individer som omfattas av LSS personkrets har inte automatiskt rätt till insatserna i LSS. Rätten till insatser måste prövas enligt 7 § LSS, det vill säga att individen behöver sådan hjälp i sin livsföring, att behoven inte tillgodoses på annat sätt, samt att insatsen krävs för att individen ska få goda levnadsvillkor. Vid bedömning om en individ har rätt till insats enligt LSS prövas om individen;

- Tillhör LSS personkrets.
- Har behov av sökt insats.
- Tillförsäkras goda levnadsvillkor.
- Att behovet inte är tillgodosett på annat sätt.

Vid begäran om ny insats enligt LSS görs en individuell prövning där beslut kan tidsbegränsas upp till 2 år. Uppföljning ska ske innan beslutet löper ut och begäran om fortsatt insats kan beviljas utan tidsbegränsning.

Personkrets

För att omfattas av insatser enligt LSS krävs att individen tillhör någon av de tre personkretsarna enligt LSS. Personkretstillhörighet omprövas vid varje ny ansökan.

Personkrets 1

Individer med utvecklingsstörning, individer med autism eller autismsliknande tillstånd.

Personkretsbedömning

För att bedöma om en individ tillhör denna grupp krävs medicinska underlag som styrker personkretstillhörigheten, exempelvis utredning, intyg eller liknande utfärdat av behörig och legitimerad person. Av underlaget ska framgå vilka utredningar som ligger till grund för ställningstagande av den medicinska diagnosen.

I vissa fall kan kompletterande undersökningar vara nödvändiga, exempelvis pedagogisk utredning från skola/barnomsorg.

Utredningar och intyg ska vara aktuella för att handläggare ska kunna fatta beslut om personkretstillhörighet. Ansvarig handläggare kan kräva in ytterligare intyg om det bedöms som nödvändigt.

Personkrets 2

Individer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Personkretsbedömning

För att bedöma om en individ tillhör denna grupp krävs medicinska underlag som styrker personkretstillhörigheten, exempelvis utredning, intyg eller liknande utfärdat av behörig och legitimerad person. Av underlaget ska framgå vilka utredningar som ligger till grund för ställningstagande av den medicinska diagnosen.

Utredningen ska styrka att individen fått hjärnskadan någon gång från 16 års ålder eller senare, samt att hjärnskadan innebär betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning.

Utredningar och intyg ska vara aktuella för att handläggare ska kunna fatta beslut om personkretstillhörighet. Ansvarig handläggare kan kräva in ytterligare intyg om det bedöms som nödvändigt.

Personkrets 3

Individer med andra och varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om dessa är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service.

Personkretsbedömning

Denna personkrets är inte diagnosstyrd i den meningen att en viss diagnos alltid medför att en individ omfattas av LSS. För bedömning om en individ omfattas av personkrets 3 behövs underlag som tydliggör funktionsnedsättningens konsekvenser i den dagliga livsföringen. Utredningar och intyg för att fatta beslut enligt personkrets 3 ska vara maximalt ett år gamla. Ansvarig handläggare kan kräva in ytterligare intyg om det bedöms som nödvändigt.

De fysiska eller psykiska funktionsnedsättningarna ska vara betydande, varaktiga, omfattande och inte bero på normalt åldrande. Funktionsnedsättningen ska vara stor och förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen, vilket gör att individen behöver omfattande stöd och service.

Funktionsnedsättningen ska vara av en sådan karaktär att det i hög grad påverkar flera viktiga livsområden samtidigt, såsom till exempel boende, fritid, arbete eller behov av rehabilitering. Betydande svårigheter innebär att individen inte på egen hand kan klara vardagsrutiner som till exempel hemliv, personlig vård, kommunikation, förflyttning, mellanmänskliga interaktioner och relationer. Funktionsnedsättningen ska vara varaktig, den får inte vara av tillfällig eller av mer övergående natur. Funktionsnedsättningen bör vara livslång eller mycket långvarig.

Med ”omfattande stöd” innebär att individen i allmänhet har ett dagligt behov av långvarigt eller upprepat stöd. En sammanvägning görs av individens behov av medicinska, sociala, psykologiska och pedagogiska faktorer. Behovet av stöd och service kan variera över tid men funktionsnedsättningen ska vara varaktig och inte bero på normalt åldrande.

En individ med beroendeproblematik kan omfattas av lagen, om funktionsnedsättningarna är stora och varaktiga och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen. Det har ingen betydelse att behovet är förorsakat av beroende. Socialkontoret har ansvar att vid behov ge vård för beroendet till dessa individer.

Alla villkor ska vara uppfyllda.

Personkretsbedömning av barn

Generellt bedöms barn på samma sätt som vuxna. Alla barn i låg ålder har svårigheter att tala, gå, äta själv och så vidare. Barns låga ålder kan därför göra att det inte framgår om funktionsnedsättningen är så stor att det orsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen. Om det kan antas att barnets utveckling försenas med stigande ålder och läkare kan styrka varaktigheten av funktionsnedsättningen, kan personkretstillhörighet bedömas.

Personlig assistans

Insatsen ges till individ med omfattande funktionshinder och är ett personligt utformat stöd som ska ge individen ökad möjlighet att leva ett självständigt liv. Om individ som ansöker om personlig assistans har andra beviljade insatser ska en helhetsbedömning göras om individen har behov av den nya insatsen eller om behovet redan är tillgodosett via redan beviljade insatser.

Grundläggande behov

För rätt till personlig assistans enligt LSS krävs att individen har behov av insatsen för att tillgodose sina grundläggande behov. Med grundläggande behov avses mycket personliga angelägenheter såsom:

1. andning
2. personlig hygien
3. måltider
4. på- och avklädning
5. kommunikation med andra
6. stöd som individen behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att individen fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom, och

7. stöd som individen behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för individens liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för individens fysiska hälsa.
Medicinska tillstånd avser somatiska tillstånd. För att stödet ska vara assistansgrundande krävs att det är frågan om egenvård. En sådan bedömning görs av behandlande hälso- och sjukvårdspersonal. Personlig assistans kan inte beviljas för sjukvårdande insatser enligt Hälso- och sjukvårdslagen.

Individ med psykisk funktionsnedsättning kan få personlig assistans för kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser som syftar till att få individen att själv tillgodose något av de angivna grundläggande behoven. Hjälpen måste emellertid vara av kvalificerad natur och innebära något mer än vägledning, påminnelser och instruktioner. Kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser ska beaktas som en del av de grundläggande behoven.

Den som har rätt till personlig assistans för sina grundläggande behov har rätt att få hela hjälpbehovet tillgodosett genom denna insats. Tid som inkluderar städning, inköp och liknande uppgifter, som utförs tillsammans med individen, räknas in i det totala behovet av personlig assistans.

Grundläggande behov överstigande 20 timmar per vecka

Om behovet av personlig assistans för de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka kan individen ha rätt till assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken. Beslut om assistansersättning fattas av Försäkringskassan. Kommunen kan bevilja personlig assistans även om de grundläggande behov uppgår till mindre än 20 timmar per vecka. Dock finns en undre gräns på omkring 7 timmar. Om kommunen vid sin bedömning kommer fram till att individens behov av personlig assistans för de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka ska kommunen göra en anmälan om detta till Försäkringskassan. I avvaktan på Försäkringskassans beslut ska kommunen tillgodose individens behov av personlig assistans.

Åldersgräns för personlig assistans

Rätten till personlig assistans enligt LSS finns kvar när individen fyller 66 år endast om;

1. Insatsen har bifallits innan individen fyllt 66 år.
2. Ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före 66-årsdagen och därefter beviljas.

Insatsen personlig assistans kan alltså kvarstå efter att individen fyllt 66 år om någon av ovanstående punkter är uppfyllda. Insatsen får dock inte utökas efter det att individen fyllt 66 år. Ansökan om utökad hjälp får i stället prövas enligt Socialtjänstlagen.

Föräldrar med funktionsnedsättning

Omvårdnad av barn till individ med funktionsnedsättning är principiellt inte en uppgift för föräldrarnas personliga assistent. Om en förälder med funktionsnedsättningar har personlig assistent är det dock naturligt att assistenten under barnets första tid också hjälper föräldern med den praktiska omvårdnaden av barnet som föräldern inte kan ge själv.

Barn med funktionsnedsättning

Vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättningar har precis som andra vårdnadshavare ansvar enligt föräldrabalken för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov blir

tillgodosedda samt att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till barnets ålder, utveckling och andra omständigheter.

Föräldraansvaret enligt föräldrabalken ska beaktas vid bedömningen av barnets behov av personlig assistans genom att det görs schablonavdrag utifrån barnets ålder.

Behov av extra resurser för barn med funktionsnedsättningar inom skola och barnomsorg omfattas inte av personlig assistans enligt LSS och ska tillgodoses inom respektive verksamhet.

Behov av personlig assistans vid gemensamt hushåll

Vid bedömning av övriga behov beaktas att makar/sammanboende har ett gemensamt ansvar för hushållet. Enligt Äktenskapsbalken (1987:230) ingår makar/sammanboende i en hushållsgemenskap och har ett gemensamt ansvar för hemmets skötsel.

Behov av mer än en personlig assistent

Mer än en assistent kan beviljas under förutsättningen att möjligheten att tillgodose behovet genom bostadsanpassning eller andra hjälpmedel har utretts.

Personlig assistans och daglig verksamhet

Huvudregeln för insatsen daglig verksamhet enligt LSS är att individen ska få all den omvårdnad som behövs för att klara av att delta i daglig verksamhet via den personal som redan finns i den dagliga verksamheten.

Personlig assistans och korttidsvistelse

Huvudregeln är att anhöriga som arbetar som personliga assistenter inte har rätt till avlösning i omvårdnadsarbetet genom korttidsvistelse. Genom att utföraren kan ordna andra personliga assistenter som går in och utför assistansen, har anhöriga möjlighet att få avlastning. En annan möjlighet är att den personliga assistansen helt utförs av andra än anhöriga, vilket också kan underlätta individens självständighetsutveckling.

Korttidsvistelse kan i undantagsfall ges under en begränsad tid för individer med personlig assistans som har planer på att flytta hemifrån och som ett led i självständighetsträningen kan behöva bo utanför föräldrahemmet. Denna tid ska begränsas och får pågå i maximalt ett år.

Personlig assistans och ledsagning

Om en individ har insatsen personlig assistans enligt LSS ingår all ledsagning i denna insats.

Personlig assistans och sjukhusvistelse

Huvudregeln är att personlig omvårdnad ges av sjukhuspersonal. Personlig assistans i samband med sjukhusvistelse ges inte om inte särskilda skäl finns.

Personlig assistans och korttidstillsyn

Korttidstillsyn beviljas endast i undantagsfall om individen har rätt till personlig assistans.

Tillfällig utökning av personlig assistans

Kommunen beslutar även om tillfällig utökning av assistansen. Kommunen är huvudman och har det yttersta ansvaret.

Vid behov av en tillfällig utökning när individen har assistansersättning/LSS-beslut ska ansökan göras hos kommunen. Vid behov av en stadigvarande utökning av assistansersättning ska individen ansöka hos Försäkringskassan.

Tillfällig utökning av personlig assistans kan beviljas om individen har behov av flera assistanstimmar enligt LSS/Socialförsäkringsbalken än de som redan beviljats, exempelvis i samband med resa eller tillfälliga förändringar i hälsotillståndet.

Vid bedömning av personlig assistans i samband med semesterresa/rekreativresa ska hänsyn tas till tidigare genomförda resor samt hur aktiv individen är i vardagen och genom detta tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Åtvidabergs kommun står inte för den personliga assistentens resa och uppehälle vid resor eller motsvarande utan endast för assistentens lön.

Val av assistansanordnare

Individen har rätt att få personlig assistans utförd av kommunen eller få ekonomiskt stöd och själv välja att vara sin egen arbetsgivare för assistent/assistenter. Individen kan också välja att en annan assistansanordnare, exempelvis ett privat bolag eller ett kooperativ ska utföra assistansen.

Ersättning för merkostnader vid ordinarie assistents sjukdom

Enligt 9 § 2 LSS har kommunen skyldighet att ge biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del som behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar. Kommunens ansvar inträder bland annat vid tillfälliga utökningar av insatsen, till exempel när den ordinarie personliga assistenten är sjuk. Kommunen svarar då för den faktiska merkostnad som uppstår.

Det är den assistansberättigade som avgör om den vill att kommunen ska gå in med en vikarie eller om kommunen ska betala ut ersättning för de faktiska sjuklönekostnader som uppstått vid den ordinarie assistentens sjukdom.

Ledsagarservice

Insatsen syftar till att en individ med funktionsnedsättning ska kunna leva som andra och delta i samhällslivet. Ledsagarservice ges i syfte att underlätta individens kontakter med andra och därmed bryta individens isolering. Insatsen har karaktären av personlig service och anpassas efter de individuella behoven.

Ledsagarservice är en regelbunden insats som i första hand är knuten till aktiviteter i närmiljön utanför hemmet. Insatsen ska ge möjlighet för individen att delta i fritidsaktiviteter, i kulturlivet samt att besöka vänner.

Vid behov inkluderar ledsagarservice den omvårdnad som kan behövas för att insatsen ska kunna genomföras, exempelvis hjälp med förflyttning, på- och avklädning.

Insatsen beviljas i antal timmar per månad efter individuell prövning.

Åtvidabergs kommun ersätter inte ledsagares omkostnader. Individen hänvisas till att ansöka om till exempel merkostnadsersättning från Försäkringskassan för eventuella merutgifter.

Biträde av kontaktperson

Insatsen syftar till att öka individens deltagande i samhällslivet, öka möjligheten till sociala kontakter och aktiviteter samt bryta social isolering.

En kontaktperson ska vara en medmänniska utan särskilda krav på yrkeskompetens. Kontaktpersonen ska fungera som en kompis/medmänniska för individen.

Insatsen beviljas i antal timmar per månad och riktvärdet för insatsen är 8-10 timmar per månad.

Avlösarservice i hemmet

Insatsen innebär att en individ tillfälligt tar över omvårdnaden från anhörig eller närstående. Insatsen ska primärt utföras i eller i nära anslutning till hemmet. Insatsen kan vara regelbunden eller erbjudas som en lösning vid akuta behov.

Insatsen ska möjliggöra för anhöriga eller familjemedlemmar att få vila och avkoppling, ägna sig åt övriga barn i familjen eller att uträtta sysslor och egna aktiviteter utanför hemmet.

Insatsen beviljas i antal timmar per månad efter individuell prövning.

Insatsen gäller endast den som är beviljad insatsen, inte syskon. Avlösaren utför inte hushållssysslor eller hämtar/lämnar på förskola, fritidshem, skola.

Avlösarservice ska inte användas i följande situationer:

- Sjukdom och/eller ledighet från skolan
- När ordinarie skola och/eller fritidsverksamhet håller stängt
- Vid förvärvsarbete

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet

Insatsens syfte är att en individ med funktionsnedsättningar ska erbjudas miljöombyte och rekreation men även att anhöriga genom insatsen får möjlighet till avlastning i omvårdnadsarbetet och möjlighet till avkoppling.

Insatsen kan också ges som ett led i att bryta ett ensidigt beroende mellan barn och föräldrar. Det utgör därför en betydelsefull del i individens strävan att så småningom, med stöd, skapa sig ett mer självständigt liv.

Insatsen kan ges i form av korttidshem, i stödfamilj eller på något annat sätt, som till exempel sommarläger och kollo som bedrivs inom kommunens egna verksamheter.

Insatsen är normalt en regelbunden och återkommande insats som beviljas med antal dygn per månad. Insatsens omfattning utgår ifrån individens behov. Om behovet överskrider 10 dygn per månad ska ansvarig handläggare informera om alternativa insatser för individen och dess anhöriga.

Vid behov av hjälp med exempelvis medicinering krävs ett egenvårdsintyg från hälso- och sjukvården.

Korttidstillsyn för skolorngdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov

Barn över 12 år med personkretstillhörighet kan ha rätt till korttidstillsyn utanför det egna hemmet före och efter skolans slut, lovdagar, studiedagar och längre lov. Många ungdomar med omfattande funktionsnedsättning kan inte klara sig själva då föräldrarna förvärvsarbetar utan behöver försäkras en trygg situation och meningsfull sysselsättning. Rätten till insatsen upphör i samband med avslutade gymnasiestudier.

Utbildningsförvaltningen ansvarar för fritidshemsverksamhet fram till vårterminens slut året barnet fyller 13 år.

Resor ingår inte i insatsen.

Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet

Barn och ungdomar som har ett stort omvårdnadsbehov på grund av funktionsnedsättningen och som trots olika stödåtgärder, inte kan bo hos sina vårdnadshavare kan ha rätt till boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar.

Behov av annat boende föreligger om barnet eller ungdomen:

- Behöver vistas i annat boende för att få tillgång till specialiserad verksamhet för undervisning, medicinsk eller annan vård.
- Om barnet eller ungdomen, trots olika andra stödsatser, regelbundet och till övervägande del behöver vistas i annat boende.

Barn och ungdomar i behov av bostad med särskild service kan vara i alla åldrar fram till dess att deras skolgång inom det allmänna skolväsendet för barn/ungdom upphör. Någon nedre åldersgräns finns inte för boende med särskild service. Barn och ungdomar som är i behov av detta boende har ett omfattande stöd- och omvårdnadsbehov. Yngre barn ska i första hand placeras i familjehem. Med yngre barn avses i första hand barn under 15 år.

Boende i bostad med särskild service för barn och ungdomar är aldrig en ersättning för föräldraskapet utan ett komplement för att kompensera för barnets omfattande omvårdnadsbehov på grund av funktionsnedsättningen.

Familjehem och bostad med särskild service för barn och ungdom är frivilliga boendeformer och ska erbjuda en kompletterande varaktig uppväxtmiljö. Gränsen mellan olika boendeformer bör vara mjuk med utgångspunkten att med föräldrahemmet som bas hitta den bästa lösningen för barnet/ungdomen. Inom begreppet särskilda boendeformer kan elevhemsboende i vissa fall ingå. Detta beviljas i samband med skolgång på annan ort, om behovet inte kan tillgodoses inom kommunens egna skolformer.

Rättigheten avser barn och ungdomar till och med året de fyller 18 år eller fram till dess att skolgången upphör. Ett övervägande bör göras för unga vuxna som fyllt 18 år om det istället är lämpligt med bostad med särskild service för vuxna. Bostad med särskild service för vuxna medför hyra och andra omkostnader.

I insatsen familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdom ingår omvårdnad vilket innefattar all individuellt anpassad hjälp i den dagliga livsföringen som ska tillgodose individens psykiska, fysiska och sociala behov. Inom ramen för bostad med särskild service till barn och ungdom ingår även möjlighet till fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter samt vid behov ledsagning i samband med detta. Hälso- och sjukvård ingår i insatsen.

Bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna

Vuxna individer som omfattas av LSS kan ha rätt till bostad med särskild service. Insatsen innebär möjligheter för vuxna att skapa sig ett eget hem. Boendet ska möjliggöra livskvalitet, goda utvecklingsmöjligheter och stimulans till ett så självständigt liv som möjligt. Fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter ingår också i insatsen.

I insatsen ingår omvårdnad det vill säga individuellt anpassad hjälp i den dagliga livsföringen som ska tillgodose individens psykiska, fysiska och sociala behov, som exempelvis sköta hemmet, tillreda måltider, göra ärenden och inköp, planera framåt, kommunicera, upprätta sociala kontakter och bryta social isolering samt göra tillvaron begriplig, förutsägbar och trygg.

Individens behov av stöd och service ligger till grund för val av bostadsform. Det finns tre olika huvudformer av bostad för vuxna:

- Gruppboende
- Serviceboende
- Annan särskilt anpassad bostad

Gruppbostad

Gruppbostad ska vara ett bostadsalternativ för individer som har ett så omfattande behov av tillsyn och omvårdnad att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal dygnet runt är nödvändig.

En gruppbostad består av ett mindre antal fullvärdiga lägenheter med tillgång till ett gemensamt utrymme för social samvaro.

Hälsa- och sjukvård ingår i insatsen gruppbostad.

Servicebostad

Servicebostad är en fullvärdig bostad och består av ett antal lägenheter som är geografiskt samlade eller förlagda i ordinärt boende med tillgång till gemensamhetslokal och personal dygnet runt. Servicebostad kan vara en lämplig form av bostad för individer med mindre omfattande omvårdnadsbehov än vad som krävs för att beviljas gruppbostad.

Insatsen kan beviljas då det finns behov av regelbundet stöd av praktisk hjälp, stöd och tillsyn. Behovet kan vara i form av personlig omsorg, hemmets skötsel, social samvaro samt kultur- och fritidsaktiviteter.

Hälsa- och sjukvård ingår i insatsen servicebostad.

Särskilt anpassad bostad

Med särskilt anpassad bostad avses en bostad med viss grundanpassning till de behov individen har, men utan fast grundbemanning. Det stöd och den service individen behöver, såsom ledsagarservice, personlig assistans och hjälp i hemmet, ges inom ramen för LSS och Socialtjänstlagen. Omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter ingår inte i insatsen.

Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar arbete och inte utbildar sig

Individer i yrkesverksam ålder som omfattas av personkrets 1 och 2 har rätt till daglig verksamhet om de varken förvärvsarbetar eller studerar. Detta innebär att individen har rätt att vara kvar i daglig verksamhet i enlighet med allmänna pensionsregler.

Insatsen daglig verksamhet har som syfte att skapa meningsfull sysselsättning som ska bidra till personlig utveckling, stimulans, gemenskap samt främja delaktighet i samhället. Verksamheten ska vara av habiliterande karaktär och ge miljöombyte, social gemenskap, självkänsla och självförtroende. Daglig verksamhet ska inte uppfattas som en anställningsform. Det är inte fråga om ett avlönat arbete och syftet är inte heller att producera varor eller tjänster. Detta hindrar inte att det övergripande målet bör vara att om möjligt utveckla individens förutsättning till arbete.

Deltagaren ska genom inflytande och medbestämmande ges möjlighet att påverka och utforma innehållet som ska anpassas efter var och ens behov, förutsättningar och intressen. Utföraren har ansvar för bedömning om och när individen kan gå vidare till en utflyttad plats inom insatsen daglig verksamhet.

I insatsen ingår omvårdnad vilket innebär att personalen ska kunna ge individuellt anpassad hjälp i den dagliga livsföringen som ska tillgodose individens psykiska, fysiska och sociala behov, och vara väl förtrogen med funktionsnedsättningens innebörd. Hälso- och sjukvård ingår i insatsen.

Individer med insatsen daglig verksamhet enligt LSS har i Åtvidabergs kommun rätt till habiliteringsersättning.

Vid erbjudande om insats

När individen ansökt och fått beslut om bostad med särskild service eller annan LSS-insats, innebär det att individen ska vara redo för att ta emot insatsen och att behovet är aktuellt. När individen får ett erbjudande som svarar mot behoven och tackar nej, görs en uppföljning av beslutet. Beslutet avslutas om behovet inte är aktuellt för stunden och individen får ansöka på nytt när behovet är aktuellt igen. En uppföljning innebär även att ta reda på om det finns andra insatser som individen behöver istället.

När behov inte kan tillgodoses inom kommunens egen regi

Huvudprincipen är att insatser ges i kommunens egna verksamheter. Om kommunens egna verksamheter inte kan verkställa insatsen kan kommunen vara i behov av att upprätta avtal i form av ett tjänsteköp och insatsen genomförs då av extern utförare.

Individuell plan enligt LSS

Individer som beviljas insatser enligt LSS ska erbjudas att en individuell plan med beslutade och planerade insatser upprättas i samråd med individen. Den som är beviljad insats enligt LSS kan när som helst begära att en individuell plan upprättas. I planen ska även åtgärder som vidtas av andra än kommun eller region redovisas. Planen ska omprövas löpande, dock minst en gång per år. Kommun respektive region ska underrätta varandra om upprättade planer.

Den individuella planen ska vara en konkret, skriftlig planering av de samlade insatserna för att öka individens delaktighet och inflytande i frågor som rör individens livssituation och de insatser som ges.

Förhandsbesked enligt 16 § LSS

Huvudregeln enligt LSS är att kommunens ansvar gäller individer som bor i kommunen. En individ med funktionsnedsättning som vill flytta till en annan kommun har rätt att ansöka om förhandsbesked. Med detta menas att i förväg få besked om rätt till LSS-insatser i den kommun dit individ vill flytta. En ansökan om förhandsbesked kan endast göras till en kommun och ej till flera kommuner samtidigt. En sådan ansökan ska behandlas på samma villkor som för individer som redan bor i kommunen. Planering och förberedelser ska påbörjas omedelbart, men det är först efter inflyttning som kommunen har skyldighet att utföra beviljade insatser.

En beviljad insats ska tas i bruk inom 6 månader räknat från den dag då insatsen blir tillgänglig för individen.